

Epidemiologisch surveillance van malaria

Plasmodium spp. - 2019 - 2021¹

Auteurs: J. Rebolledo, M. Van Esbroeck

Kernboodschappen

- In 2019, 2020 en 2021 werden respectievelijk 417, 159 en 394 infecties met *Plasmodium* gerapporteerd door het referentielaboratorium.
- *P. falciparum* is het meest gediagnosticeerde species.
- Op drie gevallen na betrof het importinfecties, meestal uit Afrika.
- In 2020 werden twee autochtone gevallen van malaria gediagnosticeerd en in 2021 één. Het ging bij alle drie waarschijnlijk om luchthavenmalaria.

Informatiebronnen

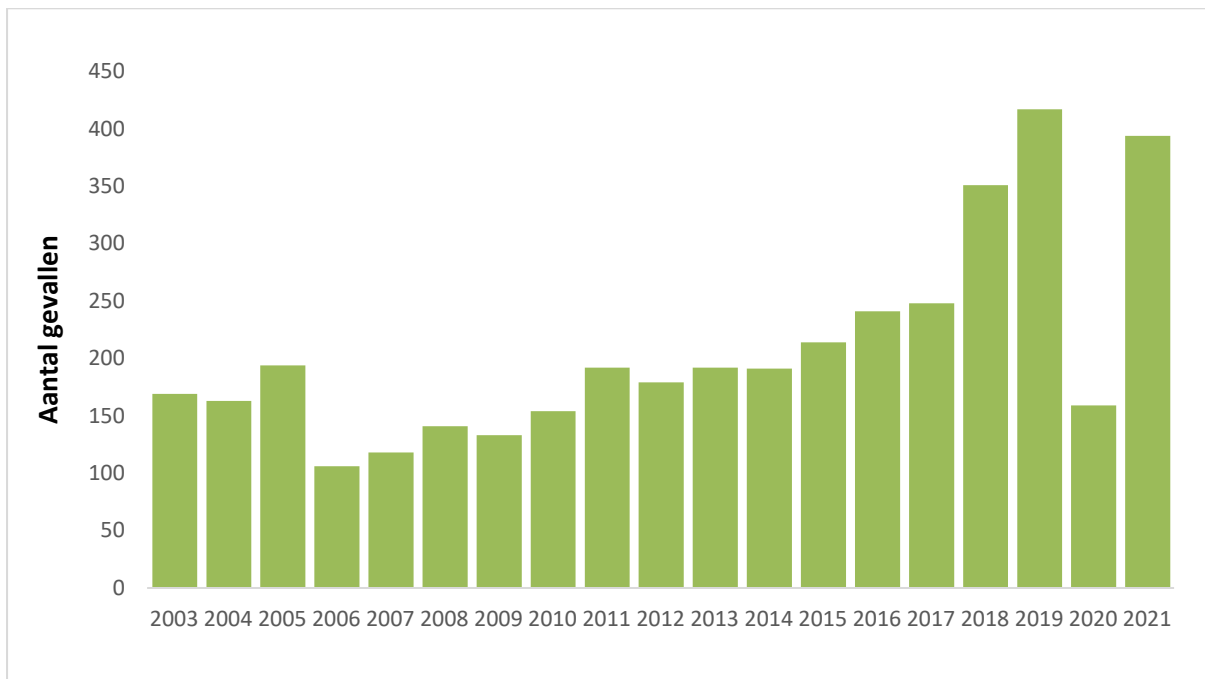
- Epidemiologische surveillance door het [referentielaboratorium](#) van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) van Antwerpen.
- Gegevens van de meldingsplicht. In de drie Belgische gewesten zijn enkel autochtone gevallen aangifteplichtig.

Epidemiologie

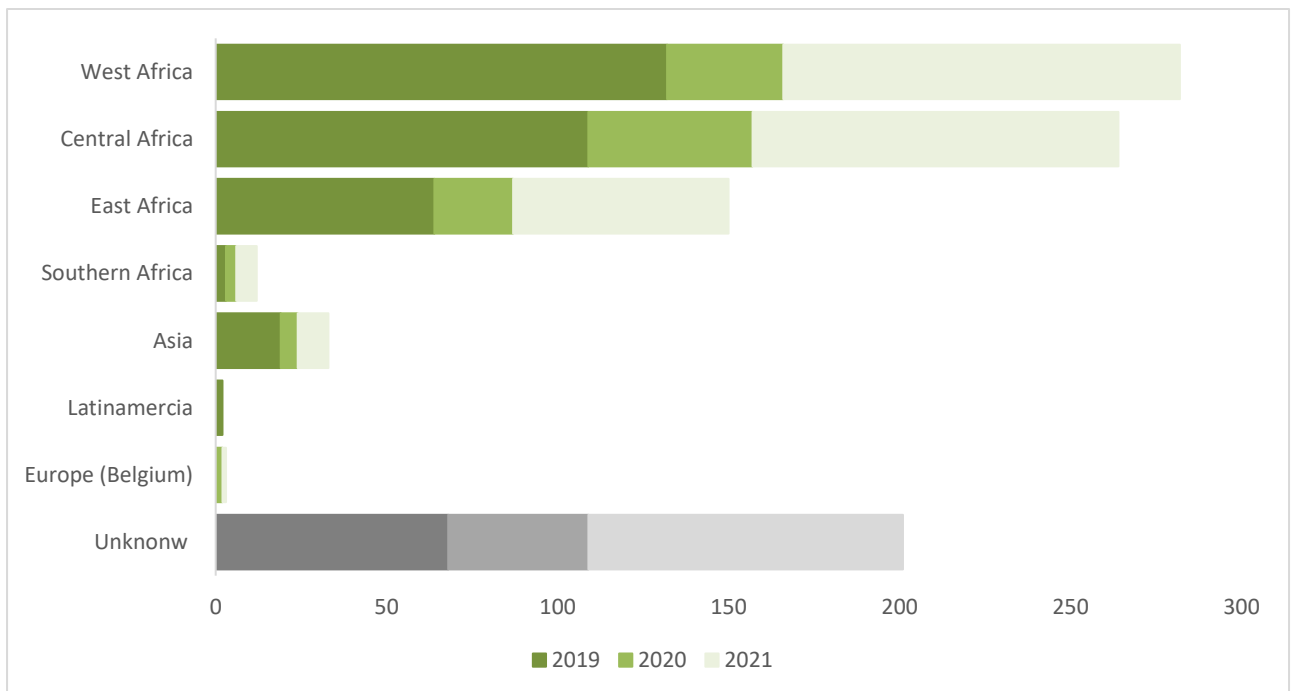
- Aantal gevallen: in 2019 werden 417 malariagevallen gediagnosticeerd door het referentielaboratorium, in 2020 159 en in 2021 394 (Figuur 1).
- Geslacht: in de periode 2019-2021 kwam malaria vaker voor bij mannen (66,3%).
- Leeftijd: tussen 0 en 85 jaar, met een mediaan van 38 jaar. Dit is vergelijkbaar met de andere jaren.
- Herkomst van de infectie: net als in andere jaren gaat het bij de overgrote meerderheid (99,7%) van de gevallen om importinfecties. De meeste van deze infecties (waarvoor informatie over het vermoedelijke land van besmetting beschikbaar is) werden opgelopen in Afrika (94,5%), voornamelijk in de Democratische Republiek Congo (31%), Kameroen (16%), Guinea (8%) en Ivoorkust (8%) (figuur 2).
- In 2020 werd malaria gediagnosticeerd bij een echtpaar van tachtigplussers dat in Kampenhout woonde en al tientallen jaren niet meer buiten België was geweest. In 2021 werd weer een autochtone malaria gediagnosticeerd bij een 36-jarige man die in de internationale luchthaven van Zaventem werkte. Betrokken species: zoals steeds werd de meerderheid van de infecties (80%) veroorzaakt door *P. falciparum*. Het aantal *P. falciparum*-infecties was redelijk stabiel tot 2018 maar neemt nadien toe. Ook het aantal menginfecties neemt licht toe (figuur 3).

¹ Omwille van de hoge werkdruk voor COVID-19 werden er geen rapporten gepubliceerd in 2019 en 2020. Dit rapport beschrijft dus de evolutie voor een periode van drie jaar.

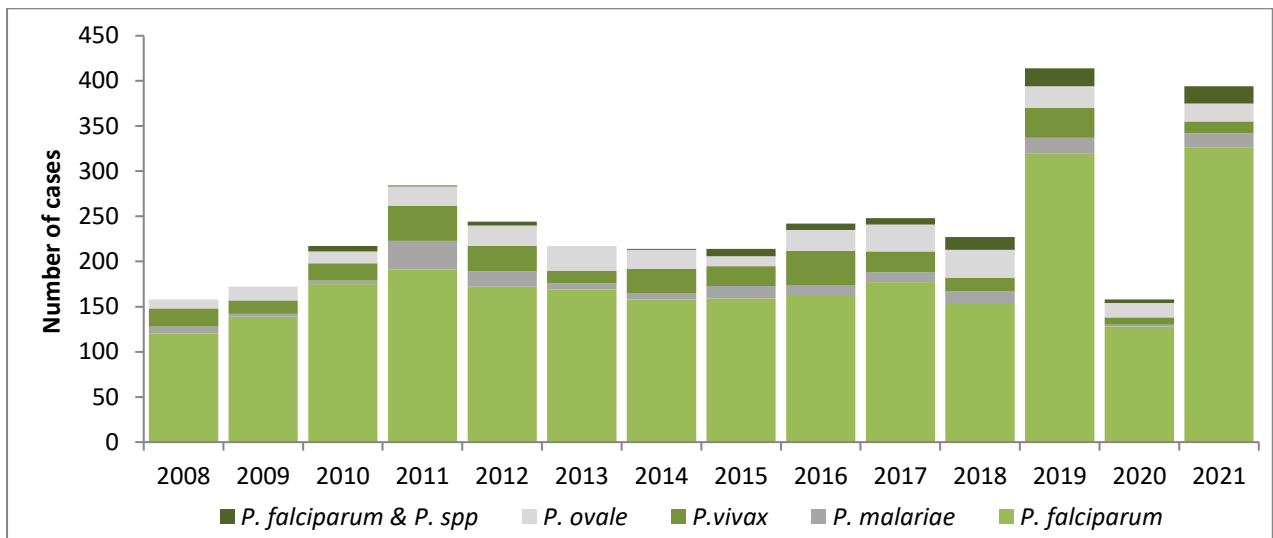
Figuur 1: Aantal gemelde malariagevallen per jaar, België, 2003-2021
 (Bronnen: Referentielaboratorium voor *Plasmodium* spp.)

Figuur 2: Aantal gemelde malariagevallen per regio van blootstelling, België, 2019-2021
 (Bron: Referentielaboratorium voor malaria)

Figuur 3: Aantal malariagevallen per *Plasmodium* species, België, 2008-2021
(Bron: Referentielaboratorium voor *Plasmodium* spp.)

Belang voor de volksgezondheid

Hoewel het totale aantal gevallen van malaria wereldwijd afneemt, neemt het aantal in België eerder toe, met een opvallend hoog aantal gediagnosticeerde gevallen in 2019 en 2021. Het lage aantal gevallen in 2020 houdt waarschijnlijk verband met de reisbeperkingen die ingesteld werden in het kader van de SARS-CoV-2-epidemie.

Zowel in 2020 als in 2021 werden in België autochtone malariagevallen gediagnosticeerd. In 2020 betrof het een koppel dat op 4-5 km van de luchthaven van Zaventem woonde en in 2021 een werknemer van diezelfde luchthaven. Het ging bij deze drie gevallen waarschijnlijk om transmissie van de parasiet door een *Anopheles* mug die via de luchthaven werd ingevoerd. Deze vorm van overdracht wordt luchthavenmalaria genoemd. Hoewel dit een zeldzaam verschijnsel is, heeft het belangrijke gevolgen, vooral voor de patiënt bij wie de diagnose door een negatieve reisanamnese vertraagd of gemist kan worden, wat het risico op complicaties en overlijden verhoogt.

Malaria blijft een van de hoofdoorzaken van koorts na verblijf in de tropen. In België wordt de meerderheid van de patiënten met malaria in Afrika besmet. Dit stemt overeen met de wereldwijde verspreiding van malaria, waarbij 93% in sub-Saharaans Afrika optreedt. Dit verklaart ook waarom *P. falciparum* het meest gediagnosticeerde species is. Buiten Afrika is *P. vivax* de overheersende soort. Identificatie tot op niveau van de species en met name het onderscheid tussen *P. falciparum* en de andere soorten is belangrijk voor de keuze van behandeling.

Naast malaria bij reizigers, is zowel in België als in Europa, de ziekte vooral een probleem bij migranten die al enkele jaren in België wonen en die hun vrienden en familieleden in hun land van herkomst bezoeken. Omdat zij al enige tijd niet meer aan malaria zijn blootgesteld, is hun immuniteit tegen de ziekte afgenomen, iets waarvan arts en patiënt zich niet altijd bewust zijn.

Naast de mogelijkheid op malaria bij reizigers, moeten klinici zich ook bewust zijn van het risico op een autochtone infectie.

Meer informatie

- Agency for Quality Living (AViQ). Malaria Factsheet. Beschikbaar via: <https://www.wiv-isp.be/Matra/Fiches/Paludisme.pdf>
- Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Belangrijke feiten: Malaria. Beschikbaar via: <https://www.who.int/fr/news-room/fact-sheets/detail/malaria>
- Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC). Malaria. Beschikbaar via: <https://ecdc.europa.eu/en/malaria>
- Van Bortel W, Van den Poel B, Hermans G, Vanden Driessche M, Molzahn H, Deblauwe I *et al.* Two fatal autochthonous cases of airport malaria, Belgium, 2020. *Euro Surveill.* 2022;27(16):pii=2100724. Beschikbaar via: <https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-7917.ES.2022.27.16.2100724>